

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„KOROŠKI SLOVENEK“
 Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
 Rokopisi se naj pošljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
 Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.
 Stane četrletno: 1 šiling.
 celoletno: 4 šilinge.
 Za Jugoslavijo
 četrletno: Din. 25.—
 celoletno: Din. 100.—
 Pozamezna številka 10 grošev.

Leto VII.

Dunaj, 16. novembra 1927.

Št. 46.

Na razpotju.

Nad nemškim Št. Vidom se v gozdu na nekem kraju deli pot na dve strani in temu mestu se še danes, četudi tam nihče več ne zna slovensko, pravi „razpotje“ in kmetu v bližini „Razpotnik“. To je zgodovinski dokaz, da so tam nekaj živeli Slovenci, kakor je tudi zgodovinsko dokazano, da so ustanovili Breže Slovenci. Takih zgodovinskih dokazov imamo veliko po vsem sedaj nemškem Koroškem in še čez. A nikoli nam ne pade v glavo, da bi zavoljo tega zahtevali vse te kraje zase nazaj. Postali so nemški in s tem dejstvom računamo. Tako so nas Nemci prej vedno učili, mi smo si njihovo naziranje osvojili in ne računamo s kraji, ki so bili slovenski, temveč le s kraji, ki so danes slovenski. Mi upoštevamo resnično stanje in smo popolnoma istega naziranja kot vse ostale v manjšinskih kongresih združene manjšine, ki vse, tudi nemške, upoštevajo resnično stanje neglede na zgodovinski razvoj ali na zavednost ali na kulturne skupnosti z večinskimi narodi itd.

Ko so krogi okoli Heimathunda videli, da pravi Nemci z ozirom na svoje nemške manjšine v slovanskih državah resno mislijo vsaj nekoliko omiliti raznarodovalno politiko napram nam, so se začeli ti krogi silno razburjati; prirejali so sestanke in shode, na katerih so zahtevali fašistovsko postopanje napram nam in z ogorčenjem odklanjali kulturno avtonomijo za koroške Slovence, in nemškim poslancem kar naravnost očitali „izdajstvo nad domovino“, za katero da so ti krogi (to je „deutschfreundlich Slovenci ali die windischen Germanen“) toliko „trpeli“. Da svoje ogorčenje podprejo, so se zatekli k zgodovini. Dr. Wutte, predsednik Heimathunda, z velikim trdom dokazuje v razpravi „Deutsch-Windisch-Slowenisch“, da je velik razloček med koroškimi in kranjskim Slovincem, da ima tudi kranjski Slovenec nemško kri, samo malo manj kakor koroški, in da so tudi na Kranjskem

dolge glave, samo manj jih je nego pri koroških Slovencih (tam jih je 7 odstotkov, pri nas 20, pri koroških Nemcih pa 31, medtem ko so pravi Nemci „gekennzeichnet durch Langköpfigkeit“ — potemtakem so koroški Nemci 69% Slovenci). Nadalje dokazuje, da se koroški vindiš precej razlikuje od kranjske in nove slovensčine. Tujke očitati je lahko, a kdo jih je kriv? Skoro 100 let so vero med nami širili in poučevali nemško vzgojeni duhovniki; zato imamo verske izraze nemške: gnada, zegen itd. Sto in sto let je nad nami nemška oblast, kateri na ljubo moramo lomiti nemščino kakor pač gre; dobili smo tujke za uradne pojme, šola je svoj velik del doprinesla, in vse to naj bo poseben jezik in zgodovinar si ga upa zagovarjati (ne iz svojega prepričanja) v času, ko sta veda in praktični sklepi iz nje že davno mimo njih in so se vindišarji tudi pri nas že svojčas dovolj osmešili z znano velikovsko resolucijo o novem „vindišarskem ljudstvu“.

Drug tak učenjak z lepim „nemškim“ imenom (pa gotovo s podolgovato glavo) dr. Lesjak, dokazuje, koliko je slovenskih imen za vasi in kraje po vsem Koroškem: v nemškem delu okroglo 31, v slovenskem delu okroglo 66 odstotkov, in na podlagi tega hoče dokazati, kako zgodaj so se že Nemci pomešali med Slovence. Zato naj bo po njegovem vse nemško. Mi pa mislimo, da ako naj zgodovina odločuje, potem lahko zahtevamo veliko več kakor sedaj zahtevamo, ker bi s tem v času „varstva domovine“ samo varovali stari značaj svoje domovine in to bi bilo gotovo hvale vredno delo.

Dr. Wutte in dr. Lesjak najdete ločitev med Nemci in Slovenci na Koroškem, a med vindišarji in Slovenci je ne najdeta, ker je ni. Edino ločilno znamenje je politika. Zato je mogoče, da so večina kranjskih Slovencev, na čelu jim g. Križaj, pri nas vindišarji. A kulturna avtonomija ni mišljena za politične skupine, temveč le za narode. Na Koroškem smo vsi

Slovenci ali vsi vindišarji ali pa vsi Slovenci, kakor se pač pustimo imenovati; nekaterim se dopade, da se jih imenuje in zasramuje z vindišarji, drugi pa drže na svojo čast in se ne puste imenovati z „windischer Trottel“.

Shodi, časopisje, zgodovina naj pomagajo našim nemškutarjem braniti njihovo nemški značaj. Na vsak način hočejo prepričati, da bi koroški Slovenci dobili le trohico olajšav. Bóji se za „domovino“, boljše rečeno, za svoje pašovske časti po naših vaseh. Zato toliko ogorčenje.

To njihovo ogorčenje je dovelo do skupnega zborovanja v Celovcu, na katerem so bili vsi glavni zastopniki heimattreu slovenskih Korošce, tudi „Korošec“ g. Križaj iz glasovalnega ozemlja, potem vodilni zastopniki pravih Nemcev, zastopniki nemških manjšin in zastopnik iz Berlina, da poizkusijo priti do enotnega stališča glede kulturne avtonomije. Zborovanje je bilo silno burno, posebno vsled odločnega in možatega nastopa Nemca iz tirolske Italije R. N., ki je zagovarjal stališče manjšinskih kongresov in „trpljenje“ nemškutarjev za domovino postavil v pravo luč. Prizori tega zborovanja bodo zastopniku iz Berlina gotovo še dolgo ostali v spominu. Naši Nemci so na razpotju: ali krenejo iz naravne ljubezni do svojih številnih sorojakov ki žive kot manjšine v slovanskih državah na nova pota, na pota resnične sprave, ali pa našim nemško mislečim Slovincem na ljubo pokopljejo vsa upanja, kijih stavijo nemške manjšine na naše prave Nemce.

Vsa manjšinska politika celega nemškega naroda je sezidana na podlagi avtonomije manjšin in po zaslugi Nemcev samih, ki so predlog o kulturni avtonomiji za koroške Slovence razbotali na vse strani kot veliko kulturno dejanje, kot vzgledno rešitev manjšinskega vprašanja, je koroškim Slovincem namenjena kulturna avtonomija dobila tak po-

PODLISTEK

Reberški Ožbej:

Kapelški punt.

(Nadaljevanje.)

Cesar Jožef je imenoval v tem času pri vojaki toliko priljubljenega generala Laudona za vrhovnega poveljnika cele vojske, ker je uvidel, da je le on pravi mož za vodnika vojne proti Turkom. Nastalo je silno navdušenje med vojaki, vriskali so veselja in se objemali. Tudi koroški polk je odkorakal h glavni vojski ob Donavi, kajti Laudon je imel namen zavzeti Beograd.

Vojna sreča se je tudi res obrnila na bolje; meseca septembra 1789 je zavzel Laudon slavni Beli grad in med tistimi, ki so korakali v zavzeto mesto, se je nahajal tudi Tomej. Prepevali so vesele pesmi, posebno o Lavdonu, ki jo je zložil vesel narodni pevec takoj, ko je bila zavzeta znameniti trdnjava.

Stoji, stoji tam Beli grad...

Daleč po svetu je prišel Tomej pozneje še kot vojak. Misli je na svojo domovino in na Anko, ki jo je še vedno ljubil, in dvomil, ali jo še vidi kedaj.

Pol leta po Andrejevi žalostni smrti je sprejela Anka pismo od Tomeja, v katerem ji

sporoča žalostno usodo ljubljene brata. Neizmerna je bila njena žalost, saj je vedela, da je vse to zakrivila ona sama vsled razmerja s pisarjem. V tolažbo ji je bil edinole mali Bogdanček, ki je zagledal med tem časom luč sveta. Koliko ur je sedela ob njegovih zibelki in točila bridke solze, saj je bila tako osamljena; samo kadar se je nasmehljalo dete in prožilo nežne ročice proti nji, zaigral je lahke nasmehljaj okoli njenih usten.

Bili so to solčni trenutki sredi temnih dni.

IV.

Pri komisariju v Celovcu.

Po udih tresel ga je mraz,
 Od jeze bil mu bled obraz.
 (Jenko.)

Minulo je dve leti od Šimanovega sejma. Prvotno razburjenje se je poleglo. Ljudje se niso zmenili dosti za cesarsko odredbo, kajti zdele so se jim pretirane, nekatere celo smešne. Stara ukoreninjena navada pri kmečkih ljudeh se ni dala odpraviti. Tako so hodili zopet v procesijah po bližnjih župnijah kakor nekaj. Obirčani so bili na žegnanju v daljnih Selah, kjer so praznovali farnega patrona sv. Urha, iz Sel so prišli romarji v Žitaro vas na petek D. M. sedem žalosti, iz Kaple in Reberce je šla procesija, in sicer prav mnogoštevilna, na dan Najdenja sv. Križa v Žitaro vas, Ka-

pelčani so prišli kakor navadno na križevno sredo na Reberco, Jezerjani so se tudi ojunčili, češ stare procesije se morajo obdržati, in župnik Martin Wiser, ki se je dosedaj bal zamere pri oblasti, se je udal pohosnim, a obenem vernim Jezerjanom. Tako se je zbrala na dan sv. Ane leta 1787 velika množica ter šla čez Jezerški vrh v Kaplo častit sv. Ano, ki je imela v posebni kapelici svoj oltar. Zato pa so zopet Kapelčani vrnili Jezerjanom procesijo na dan sv. Ožbolta, ko je bilo žegnanje na Jezerskem, kamor je došel tudi župnik iz Kokre.

Kakor vsako leto so obhajali Kapelčani tudi letos cerkvovanje pri podružnici sv. Marjete v Rēmšeniku prav slovesno. Mnogo vernikov je prišlo od vseh strani. Kaplan Toffan je kaj ganljivo govoril vsem iz srca in nato je bila peta sv. maša. Pa je bilo tudi nekaj lepega. Iz jasnega neba je sijalo zlato solnce in ogrevalo mater zemljo, ki se je pokazala v najlepšem poletnem sijaju. Tisočero pestrih cvetic je bilo razprostranih po solnčnih travnikih in po lipah se je slišalo veselo šumenje pridnih bučelic, ki so srkale sladek med iz bujnega cvetja, ki je razširjal daleč naokoli opojen duh. In pevci iz Kaple so pod spretnim vodstvom g. Haderlapa peli tako lepo, mirno in ubrano, da bi moral imeti srce iz kamna, ki bi ne čutil tiste miline, ki te navdaja ob tako svečanih trenutkih, ko zreč slavo vsemogočnega stvarnika.

(Dalje sledi.)

men, da se nam zdi, da z njo stoji in pade vsa nadaljna nemška manjšinska politika.

Mi se od svoje strani še vedno ne moremo otresti misli, da iz vsega za nas ne bo nič. Kakor dolgo se že govori in piše o kulturni avtonomiji, tako dolgo še praktično nismo zapazili nobenega dejanja nam v prid, niti Eisenatratena, ki je že tako slaven, da ga prinaša nek jugoslovanski zemljevid, ne morejo spraviti s sveta. Mi smo že dolgo čakali, dolgo prenašali raznarodovanje, tako dolgo, da sedaj raste že tretji rod vzgojen po načinu riba-Fisch, miza-Tisch, vzgojen k zaničevanju lastnega rodu, vzgojen k neznačajnosti, da se šteje ali za Nemce ali za Slovence, kakor pač zahteva naša škoda. Ali pa morejo novo nastale nemške manjšine tudi tako dolgo čakati, da se pri njih razvijejo enake razmere kakor pri nas, je drugo vprašanje. Če je večinski narod pri nas mogel enemu delu umoriti narodno zavest, da se loči od nas — seve iz politično-gospodarskih razlogov — in se imenuje „vindišarji“, kar dr. Wutte pravi, da je staro in čisti vredno ime, pač nobenemu drugemu večinskemu narodu ne bo težko posnemati recept naših Nemcev in iz Nemcev ustvariti „Kočevce“ ali „Švabe“ v Banatu, kar je tudi staro in časti vredno ime, kar nam zgodovinar dr. Wutte gotovo potrjuje, in bodo ti igrali isto vlogo kakor naši „vindišarji“.

Blížnja bodočnost bo pokazala, ali se naši pravi Nemci zavedajo odgovornosti napram celemu nemškemu narodu in ali imajo tudi moč, proti volji nekaterih eno delo izpeljati po željah zavednih koroških Slovencev, da more služiti za zgled in bodrilo drugim državam, da ga posnemajo v korist nemških manjšin.

Koroški deželni zbor.

se je sestel v prenovljeni sejni dvorani 9. in 10. t. m., da odkáže deželni proračun finančnemu odseku. Poročevalec dež. svetnik Šumi omenja uvodoma gospodarski položaj države, ki je v ozki zvezi z gospodarstvom dežele, in ta se boljša. Na to kaže število brezposelnih, dobra letina, štedenje, trgovinska bilanca itd. Na Koroškem pospešujeta dvig gospodarstva dobra letina in velik tujski promet, a vse drugo govori o poslabšanju gospodarskega položaja. Tako se produktivno naložen denar obrestuje samo od 0,55 do 1,8%, vsi stanovi se zadolžujejo, od vseh zveznih dežel koroški najbolj; 30. septembra 1927 so znašali dolgovi 30,2 milijona S., tudi hranilnih vlog je na Koroškem najmanj, je tedaj tudi na kapitalu najubožnejša dežela, davčni zaostanki na deželnih davkih znašajo 2, na državnih 3 milijone S. Sicer se je pozidalo letos 800 novih hiš, ali brezposelnost kljub temu ni padla, temveč stalno raste, tudi vsled zastoja v lesni trgovini. Dohodninski in blagovnoprometni davek sta na Koroškem najvišja, ki pa ne moreta biti merilo za blagostanje Koroške.

Redni proračun izkazuje potrebe 21.476.251 šilingov, kritja 18.177.847 S, primanjkljaja 3.298.404 S.

Izredne potrebe 3.762.536 S, kritje 231.330 šilingov, primanjkljaj 3.531.205 S, Skupen primanjkljaj znaša tedaj ogromno vsoto 68 milijard.

V podrobnem je proračunano za upravniško in šolsko osebje izdatkov 11.337.114 S, dohodkov 216.234 S, primanjkljaj 11.120.880 S, za 922.924 S ali 9% več kot v lanskem proračunu. Deželno zastopstvo stane 240.587 S, to je na posameznega prebivalca 65 g, ker so se zvišale poslancem pristojbine in potni troški.

Dež. uprava izkazuje izdatkov 2.595.097 S, za 298.931 S ali 13% več kot lani, in to vsled povišanja plač uradnikom in podražitve uprave, ki je kljub združitvi postala dražji. Z združitvijo se je moralo ustvariti več oddelkov in nastaviti nove uradnike. Uprava bo cenejša šele potem, ko se racionalizira. Pogodbena namestitvev se ni obnesla, ker se mora plačevati za te uradnike zavarovalnina 13,9%, pri stalno nameščenih pa le okrog 4%. Za posojila uradnikom je določenih 11.200 S.

Za ljudske in meščanske šole izkazuje proračun 6.049.000 S izdatkov, za 419.400 S ali 7,4% več kot lani. Za uradnike je določenih 371.000 S ali 6,7% več vsled preustroja meščanske šole v glavno šolo (Hauptschule), ki prinaša deželni in občinam nova bremena, ne da bi zveza poskrbela za odškodnino. Učitelji na

ljudskih in meščanskih šolah stanejo največ in je tudi tozadevna postavka v proračunu najvišji. (In mi Slovenci moramo poleg tega plačevati še take učitelje, ki delajo povsod in vedno proti nam in pretvarjajo naše otroke v janičarje.) Ravno na tem polju je najtežje kaj prištediti. Vendar bo treba štediti pri nastavljanju pomožnih učiteljev, pri odškodninah za nadure in pri ustanavljanju paralelk. Ostalo šolstvo izkazuje 194.050 S, za 18.500 S ali 10% več kot lani. Obrtno šolstvo z 61 šolami 107.274 šilingov in nadaljevalno šolstvo z 153 šolami 63.500 S, za 18.945 S več kot lani. Pokojnina 220.000 S, za 186.262 S ali 10% več kot lani.

Stavbarstvo in stvarne potrebe 3.055.165 šilingov, kritje 114.800 S, primanjkljaj 2.940.365 šilingov, napram lanskemu letu za 363.064 S ali 14% več v rednem gospodarstvu; v izrednem znaša potreba 1.152.450 S, napram lanskemu letu 658.450 S ali 133% več. K temu je treba pripomniti, da ima Koroška največ deželnih cest, in sicer 698 km. Zveza porabi za km ceste 7200 S, dežela pa ima predvidenih za vzdrževanje enega kilometra 3000 S. Za motorna kolesa cestnim mojstrom je postavljenih 15.000 S. Potemtakem se bo rabilo prihodnje leto za vzdrževanje cest 313.000 S in za večje zgradbe ob deželnih cestah 1.122.000 S, za 538.000 S več kot lani. Za redne gradnje cest je predvidenih 1.590.200 S, za 184.600 S ali 13% več, za izredna dela 803.000 S, za 558.000 šilingov ali 227% več kot lani. Regulacijska dela bodo stala 726.477 in 302.000 S ali 80.000, 12%, odnosno 116.000 S, 62% več v primeru z lanskim proračunom. Za regulacijska dela na Zili je 408.000 S. Po letu 1928 bo za Zilo in njene hudournike narazpolago 1.600.000 S, in sicer se bodo ta dela razdelila na 12 let. Za Dravo je predvidenih 690.000 S, za 70.000 S več, za Zilo v gornjem teku 60.000 S, za Labudnico 60.000 S, za hudournike in druge manjše reke 215.250 S in za Lendkanal 8000 S. Za potne troške je predvidenih 107.638 S in za vzdrževanje ljudskih in meščanskih šol 145.350 S.

Kar se tiče kmetijstva, stanejo kmetijske šole 157.550 S, za 8090 S več, in sicer stane deželo eden učenec kmetijske šole v Litzlhofu 765, v Goldbrunnhofu 1243, na Tanzenbergu 480, v Trnji vasi 918 in v Drauhofenu 644 S. Deželni kulturni svet ima dobiti za upravo in šole 267.718 S, za 30% več, za pospeševanje poljedelstva 291.000 S, za 100.000 S za drugi letnik pri Hoprijanu več, za melioracije 438.080 šilingov itd. Skupno je v proračunu za redne potrebe kmetijstva 1.001.744 S, 32% več, in za izredne 360.000 S, za 160.000 S več.

Redne potrebe za zdravstvo in dobrodelnost znašajo 1.454.996 S, 4,9% več, izredne potrebe 1.267.457 S, 94% več kot lani. Izredne potrebe so zato tako visoke, ker se bo pri celovški deželni bolnici precej prezidavalo, ker so ustanovi v Wolfsbergu kirurški oddelek in ker je treba dogotoviti ljudsko zdravilišče v I.aas.

Za socialno skrbstvo je postavljenih 1.465.563 S. Tukaj se namerava postaviti dom za dojenčke, kupil se je otroški dom Hugelmann in za posojila za pospeševanje stavbenega gibanja je postavljenih 500.000 S. (Konec sledi.)

POLITIČNI PREGLED

Okrog uradniških plač. Zvezni kancelar dr. Seipel je 5. t. m. ob začetku pogajanj z državnimi uradniki zahteval, da se v bodoče odrečejo pravici stavkanja, in sporočil, da zahtevano povišanje plač ne sme obremenjevati proračuna. Državni nameščenci so bili zelo presenečeni. Pozneje so predali svoje zahteve: Najprej je značiti razlika med posameznimi plačilnimi razredi, potem pa zvišati plače vsem za 17,5%, stalni in pogodbeni nameščenci morajo dobivati iste plače, staroupokojeenci se morajo značiti z novoupokojeenci, zvišati je rodbinske doklade, oprostiti uradnike od deželnega in občinskega davka, razprava o pravici stavkanja naj se porine v ozadje itd. To vse bi stalo državo letno 200 milijonov S, ali cel davek na blagovni promet ali celo carino, še več kakor ima tobačna režija dohodkov. Pri poznejših pogajanjih je dr. Seipel na željo uradništva odstavil z dnevnega reda vprašanje prepovedi stavke, vendar je priporočal, da se organizacije s tem bavijo, ker so lahko pripeti, da spravi zadevo kdo drugi vsled političnih razmer na dnevni red v parlamentu in tedaj bo drugače. Uradniki so res nenasitni in do skraj-

nosti izrabljajo svojo mo. — Rajhovski listi so zadnji as pisali, da je dr. Rintelen v zvezi z Italijani, ki dobavljajo Heimwehru denar in orožje, in sicer bivše avstro-ogrsko orožje, ki ga je dobila po razpadu monarhije Italija. Na Dunaju pa se pripravljajo nova revolucija. Heimwehri bi izzvali leviarski pu, potem jih pa potlokli in proglasili hakenkreuzersko ali fašistovsko diktaturo, marširali bi v tem slučaju na Dunaj in napravili tam radikalen red. V Gradcu so pred tedni te organizacije zborovale in prišlo je do združitve. Vlada je te vesti zanikala, vendar berlinski listi ponovno trdijo, da temeljijo njih informacije na zanesljivih virih in da je celo sotrudnik dr. Seipela pisal v berlinskem listu o potrebi oborožitve meščanskih strank. — V parlamentu se vrši tačas glavna razprava o proračunu.

Težave z anšlusom. V Berlinu je zboroval avstrijsko-nemški parlamentarni odbor, ki naj bi izvedel izenačenje obeh kazenskih zakonikov, ki sta tačas v razpravi. Pristaši priključitve so mislili, da bo tu najlažje dosežena enotnost. Pa so se zmotili. Večina nemških delegatov je bila odločno za ohranitev smrtne kazni, dočim je pri nas smrtna kazen odpravljena. Četudi bi pristaši sedanje vlade hoteli pri nas zopet uvesti smrtno kazen, ne bi mogli tega storiti, ker bi morali spremeniti ustavo, kar je pa brez pristanka soc. dem. nemogoče. Jasno pa je, da se bodo soc. dem. z vsemi silami uprli uvedbi smrtne kazni. Da ni bilo mogoče doseči soglasja niti v kazenskem zakonu, je naravno pristaše priključitve silno razočaralo in anšlus je vsled tega izgubil mnogo pristašev in je zato tudi gibanje za priključitev zelo padlo.

Češko šolstvo na Dunaju. Iz uradnega poročila dunajskega mestnega šolskega sveta je razvidno, da vzdržuje dunajska občina 13 čeških šol, ki imajo 77 razredov, 102 učitelja in 1869 učencev. Poleg tega je 12 zasebnih šol češkega šolskega društva „Komenský“. — Končno so na Dunaju češka realna gimnazija, realka, trgovska šola in ženska obrtna šola.

Francosko-jugoslovanska prijateljska pogodba se je podpisala te dni v Parizu. Prijateljske pogodbe vsebujejo določbe, da si bosta državi povsod pomagali, o vsaki važnejši stvari izmenjali misli, obveščali o sklenjenih pogodbah, storili korake za obrambo, medsebojne spore mirnim potom reševali ali pa predlagali razsodišču itd. Besedilo pogodbe se je sestavilo že pred leti, a šele sedaj podpisalo, ko se je videlo, da se Italija ne namerava pridružiti. V Italiji je izzval podpis val ogorčenja in fašistovski tisk v svoji onemoglosti zopet nesramno napada jugoslov. državo. To juho si je izkuhala Italija sama, ker je demonstrirala kakor nekdanj Viljem pred Tangerang s svojim brodovjem. Tudi Angleži se nekoliko obračijo od Italije in pravijo, da je začela Italija izkoriščati naklonjenost Angleške v svoje osvojevalne cilje. S tem je prišla Anglija v jako mučen položaj, ki ga je v veliki meri še poostrila nedavna demonstracija ital. brodovja pred Tangerang, kar znači grožnjo z vojno. Italija je kompromitirana in na poti popolne osamljenosti. Anglija spreminja stališče do Jugoslavije. Jugoslovanski tisk je pozdravil podpis pogodbe z velikim veseljem in vse drugo svetovno časopisje piše, da znači velik korak za mir v Evropi. — Italija ima tudi drugače povsod prste vmes, kjer se gre proti Jugoslaviji. Hoče, da bi lažje segala po Jadranu in Albaniji. Zadnji čas so zborovali v Sofiji makedonstvujušči, ki so razpravljali o vpadih v Jugoslavijo in te konference se je udeležil tudi italijanski poslanik v Sofiji. To ima lahko diplomatske posledice. Nezakonite bojne organizacije napovedo Jugoslaviji takorekoč vojno, italijanski poslanik pa sedi zraven. Zato je Jugosl. poostrila obmejno kontrolo napram Bolgariji. — Zunanji minister dr. Marinkovič namerava iz Pariza potovati v London, da najame veliko posojilo 700 milijonov Din za železnice, potem pa se bo sestel tudi še z Mussolinijem, da ga potolaži in mu razloži vsebino prijateljske pogodbe. — Finančni minister je predlagal, da bi se znižale poslancem dnevnice od 300 na 200 Din. Proti temu so vsi poslanci, ki utemeljujejo svoj odpor s tem, da je treba pričeti štediti najprej pri višji upravi. — V kratkem se pričnejo trgovinska pogajanja z našo državo, ker je zvišala nekatere carinske postavke in takorekoč ubila jugoslovanski izvoz.

DOMAČE NOVICE

Odzvanjajo kulturni avtonomiji koroških Slovencev. „Videňský týdeník“ piše: Čim dalje, tem bolj se kaže, da je bil spomladni predlog koroškega deželnega zbora o podelitvi kulturne avtonomije koroškim Slovencem reklamni začetek, določen za ženevski zbor narodnih manjšin. Pisali smo že, da se je vse-nemška stranka, ki je predlog tudi podpisala, zdaj izrekla proti tej avtonomiji in zdaj prihaja iz Celovca poročilo, da je tudi Kmečka zveza, ki je druga najmočnejša stranka v koroškem deželnem zboru, zavrgla ta predlog iz narodnih vzrokov. S tem je tudi cela kulturna avtonomija, o kateri je pisal letos pomladni avstrijski tisk kot o vzoru državnega skrbstva za manjšine, prej pokopana, predno je prišla v razpravo v deželnem zboru. — Landbund se boji, da bo v slovenskih krajih vsled avtonomije izgubil veliko glasov. Sicer pa se sliši, da je podpisal predlog šele na prigovarjanje, ker se mu je prej reklo, da do avtonomije itak ne pride.

12. november 1927, devetletnica sprejetja republikanske ustave, se je praznoval v celi državi prav sijajno, dnevu primerno. V Celovcu je bila na Novem trgu vojaška parada ob navzočnosti inozemskih zastopnikov. Soc. dem. so korakali po mestu z godbo in potem zborovali na več krajih. Zborovanja in proslave so se vršile tudi v vseh večjih krajih. Na Dunaju so korakale po Ringu kljub slabemu vremenu nepregledne množice organiziranega delavstva. 2000 rediteljev je priseglo. Manifestanti so nosili tabele z napisi proti fašizmu, ki v državi vedno bolj dviga glavo.

Mohljče. Ako bi tujec prebiral napise na nagrobnih spomenikih na tukajšnjem pokopališču, bi moral misliti, da je v fari vsaj polovica, če ne več, pristnih Nemcev. Marsikatera oseba, ki besedice ni znala nemški, ima nemški napis na križu ali kamnu. Nikar se ne tako sramovati svojega dragega materinega jezika! Bog ga je nam dal po materi, ki jo je ukazal spoštovati: „Spoštuj očeta in mater!“ Le potem boste deležni obljube, ki jo je tej zapovedi pristavil: „Da boš dolgo živel in ti bo dobro na zemlji.“ To je greh zoper četrto božjo zapoved. Greh pa nikdar ne prinese blagoslova, temveč prokletstvo, nesrečo že na tem svetu, po smrti pa pogubljenje. Kdor zaničuje materni jezik, začne obračati hrbet tudi cerkvi, Bogu in njegovim zapovedim, torej čaka ga prekletstvo. Nazaj na pravo pot! Kdo je vsega tega kriv?

Kazaze. Par let že ni bilo tako živahnega lova v Dobravi in drugih gozdih, ko v drugi polovici septembra in prvi oktobra, namreč na gobe. Malokdaj se poloti velikih in malih, žensk in moških taka marljivost; že na prvi jutranji svit so čakali pripravljene nekateri v gozdu. Eni so opustili celo nedeljsko službo božjo. Kupca sta plačevala kilo zjutraj še dražje ko po šilingu, pozneje in slabše gobe po pol šilingu. Lepa prilika ubogim kaj zaslužiti, drugim pa zapiti. — Kaj delajo Kažani? me tu pa tam vpraša kdo. Signatura navadnega življenja, se mi zdi, je trpljenje in rajanje. Za ples se je ponujala letos še posebna prilika z dvakratnim „Waldfestom“ v Baraki. Poskbrljeno je bilo tudi dosti z jedjo in pijačo. Denar, tako pičel, kakor tožijo, se tedaj lahko zapravi. Plebiscitni ples pri Neubirtu pač ni smel izostati, saj gre samo za priljubljeno zabavo (takrat ni treba licence, pravi ljudstvo), sicer bi se je ne udeleževali narodno zavedni Slovenci ravno tako kot nasprotniki. Da bi bilo več zabave in govorjenja ter kaj slave, je par deklet improviziralo nenapovedano igro, komedijo, ki je postala za igralke tragedija. Posledice: zdravniško izprečevalo, prostovoljni referati od aktivne in pasivne strani pri sodniji in študiranje zapletene igre tam. Agresivni del hoče igrati sedaj raiši defenzivno vlogo in tako po prvem zasliševanju prič gospoda še ni na jasnem, kako so bile vloge razdeljene in kakšen pomen ali namen ima cela igra. Kaže, da ne kaže uprizarjati tako resnih iger brez prejšnjega natančnega študiranja. Ljudje pač morajo kaj delati. Če ne kaj dobrega in pametnega, pa kaj hudega in nespametnega, če ne v korist, pa v škodo.

Skočidol. (Izseljenci.) Iz župnije Lipe je odšlo letos spomladi 6 fantov „s trebihom za

kruhom“ v daljno Kanado, med njimi tudi Fal-lejev Lipej. Iz župnije Skočidol in Drava pa so se lani in letos na vigred podali na to dolgo in doslej od naših izseljencev še neshojeno pot ti-le fantje: Valentin Kaufmann (Šustaričev vedno muhasti Foltej), Janez Orasch (Vaznikov Hanjžek), Janez Čajnik (Toml), ki jim je bil kot že večji Amerikanec navdihovatelj in za prvo silo tudi kažipot, Johann Weidacher, Lojzej Mikl (Špicarjev Lojzej), Franc Mikl (Špicarjev France), Valentin Dersola, kovač, Anton Orasch (Košejev Tonej, ki si je pri delu najprej tam poškodoval nogo, potem pa prišel pod padajoče drevo v lesu, tako da je moral v bolnico, kjer so mu morali izvzeti eno rebro, Jožef Maček (Mačekov Pepi, ki sta ga ladja in puh-puh zanesla celo na otok Vancouver v velikem oceanu), brata Robert in Jakob Fugger (Iličeva), Rajmund Florijančič (Skalarjev). Prvi 3 so iz Dol, četrty iz Podravelj, peti, šesti in sedmi iz Krošič, osmi iz Draganič, deveti iz Podravelj, deseti, ednajsti in dvanajsti pa iz Udmata. Eden je pa iz Hovč, župnija Domačale: Jožef Sturm. Kakor se sliši, se godi še vsem precej dobro. Delajo in pridni so. Ko so odšli, so prejeli vsi prej sv. zakramente. Imeli smo malo cerkveno poslovnost. Tamburaši pa so je spremljali na kolodvor oz. jim na domu zavisirali v slovo. Pevci pa so jim peli. Vse je tedaj jokalo: oni, ki so odhajali, in ti, ki so jim dajali roko v zadnji pozdrav in slovo. A v duhu smo pri njih, če smo tudi ločeni za pol sveta. Kedaj se spet vidimo?

Dholica. (Ogenj.) V nedeljo 6. novembra je začelo goreti v Trabenčah pri Wendiku za gospodarskim poslopjem. Ker je bilo vreme že dalj časa suho, je bilo tudi sosedno poslopje takoj v plamenu. Sicer pa so sosedne hiše vse v skodlami krite, da je za vse obstojala nevarnost. Domača požarna bramba je bila v najkrajšem času na mestu, za njo gozdanjska, poreška in došenška, da se je odvrnila še večja nesreča. Tudi ročne brizgalne so veliko rešile. Rešiti se je dalo le nekaj strojev, nekaj inventarja in živina. Škoda se ceni na 1 in pol milijarde. Vzrok požara pa ni pojasnjen.

Slov. Plajberk. Ob Vseh svetih nas je zapustil tukajšnji šolski vodja, gospod Marinič, da nastopi novo službo kot nadučitelj v Šmarjeti v Rožu. Sedem let je bil tukaj v gorski občini in je do l. 1923 hodil tudi dvakrat nateđen v Ljubelj poučevati — ko je bila tam še stara šola v farovžu. Kot učitelj je bil baje izvrsten in zato je postal tudi še tako mlad — že nadučitelj. Za njegovega naslednika je prišel sem g. Rasser, dosedaj učitelj v Hodišah.

Celovec. (Razno.) Dva sedemnajstletna vajenca v Borovljah sta nameravala poceni potovati v Jugoslavijo. Poiskala sta v Resniku čoln, se vsedla v njega in odpeljala po Dravi. V Labudu pa sta bila prijeta in se nahajata sedaj pod zaščito jugoslov. oblasti. Skrajni čas, da ju je zapazilo oko postave, ker čoln je bil že zelo pokvarjen in bi se lahko zgodila nesreča. — Advokat dr. Mravlak v Celovcu, bivši vodja spodnještajerskih Nemcev in nemškutarjev, je napovedal konkurz. Dolgovni znašajo 400.000 S, aktive pa 100.000 S. — Poreški župan Prüller je odstopil. — Kabonhof je bil prodan Švicarju inž. Moserju za 109.000 S. — Število brezposelnih se je na Koroškem zopet pomnožilo za 410 oseb, da je znašalo 5. t. m. 2971 podpiranih. — Pri Hörzendorfu sta se sprla dva lovca, in sicer posestnik Pirker in občinski tajnik Kohlweg. Kohlweg je ustrelil Pirkerja v nogo dvakrat, ko pa se je zavedel svojega dejanja, si je nastavljal puško pod brado in se ustrelil v glavo. Strel mu je popolnoma raznesel glavo. — Scheiniku v Medborovnici je nekdo ukradel 19 stavbnih srečk.

Bilčovs. Dne 23. oktobra t. l. se je poročil tukajšnji nadučitelj Eder. Poroka se je vršila v Gospi sveti. Či. naduč. k vstopu v zakonski stan prav od srca čestitamo. Veseli nas pa posebno to, ker smo dobili med nas ženo, ki razume naš jezik, da se ne bo počutila med nami kot tujka. Na mnoga leta!

Matija Prosekar †. Redko trešči usoda s tako silo med kako družino, kakor je v Razajevo na Plešivcu pri Kotmari vasi. Koncem oktobra smo mlademu Razaju pokopali prvo-rojenca-dvojčka. Na dan Vseh svetih je šla njegova mati Helena Prosekar na grob, da ga ovenca. Postalo ji je slabo, zgrudila se je in v

sosedni hiši, kamor so jo prenesli, umrla. Že na dan pogreba svoje soproge je moral Matija v bolnico, kjer je 4. t. m. zjutraj umrl v 67. letu svoje starosti. Le malo imamo na Koroškem tako zaslužnih mož, ki bi od začetka do zadnjega stali v ospredju našega narodnega in kulturnega gibanja. Po poklicu kmetovalec in lesni trgovec se je uveljavljal v občini in na združnem polju. Pred in po vojni je bil župan v Kotmari vasi. Pred 30 leti je ustanovil podružnico sv. Cirila in Metoda, ki je do vojne jako plodonosno delovala, in bil nje predsednik. Še sedaj se je skoro vsako leto udeležil Ciril in Metodove skupščine. Dalje je bil ustanovnik Hranilnice in posojilnice v Kotmari vasi in do zadnjega nje odbornik, Izobr. društvo „Gorjanci“ in končno je sedel tudi v nadzorstvu Zveze koroških zadrug. Celu svoje življenje se je dosledno in neomahljivo — značaj, kakoršen je bil, ni mogel drugače — boril za kulturne in narodne pravice koroških Slovencev. Umevno, da je imel veliko narodnih sovražnikov, osobito še vsled tega, ker je s svojim uspešnim delovanjem v bližini Celovca vstvaril jez nemškemu prodirati proti jugu. In maščevali so se v začetku vojne nad njim. Vtaknili so ga kot veleizdajalca s posl. Grafenauerjem in župnikom Ražunom v vojaške zapore v Celovcu, od tu tirali v Gradec, kjer ga je vojno sodišče obsodilo na smrt. Samo amnestija za politične kaznjence ga je rešila smrti. Ko je prišel na svobodo, je bil zopet na svojem mestu. A njegova trpljenja še ni bilo dosti. Po vojni so ga l. 1919 odgnale koroške nemške in nemškutarke nedisciplinirane tlope v internacijo v Litzlhof in pozneje v Trebesing, kjer pa je po dvomesečni internaciji srečno ušel. Vse to je moral prestati, ker je bil Slovenec narodnjak in značaj. Kaj umljivo je, da tiste ni mogel ljubiti, ki so mu prizadajali toliko gorja. Kal želodčne bolezni je dobil v zaporu in v internaciji, da se od tega časa telesno nikdar več ni počutil povsem dobro, toda neustrašni duh njegov je ostal. Zemeljske ostanke njegove so prepeljali iz Celovca na farno pokopališče v Kotmari vasi, kjer so ga v ponedeljek 7. t. m. položili k večnemu počitku. Velikanska udeležba je pričala, da je bil pokojnik zelo priljubljen. Na grobu se je poslovil od njega čg. Starc v krasnem govoru. Tudi naša poslanca sta se udeležila pogreba. Prestal je Kalvarijo in legel k večnemu počitku, mi pa plakamo na njegovi gomili. Svetila mu večna luč! Koroški Slovenci pa ga bomo ohranili v trajnem spominu. Zalujočim izrekamo naše iskreno sožalje!

DRUŠTVENI VESTNIK

Ruda. Dne 20. novembra popoldne ob 2. uri priredimo na Rudi pri Foštnu igri „Lurška pastirica“ in „Tri sestre“. Čisti dobiček je namenjen za nove zvonove na Lisni gori.

Št. Lipš pri Ženeku. Cerkevna društva uprizorijo dne 20. in 27. novembra lepo versko igro „Junakinja presvetega Srca“. Pred igro bo pogovor o socializmu. Tombola bo 27. t. m. po igri, ki se bo začela ob pol dveh vsakokrat. Čisti dobiček se bo porabil za plemenit namen, kar je že itak znano.

Št. Jakob v Rožu. Prihodnji sestanek izobraževalnega društva bo prvo adventno nedeljo 27. t. m. ob 3. uri popoldne v Društveni dvorani s sledečim sporedom: 1. Govor o dr. Jan. Ev. Kreku. 2. Slika „Manon dr. Jan. Ev. Kreka“ ob desetletnici njegove smrti. 3. Govor o doživljajih iz ruskega ujetništva.

GOSPODARSKI VESTNIK

Seja deželnega kulturnega sveta dne 14. oktobra 1927.

(Konec.)

Žganjarnje.

V zadevi žganjarn za krompir poroča inž. Frank: Niževavstrijskem deluje zdaj sedem žganjarn, prihodnje leto jih bo 16. Za krompir se dobiva 10 grošev zakilo, podjetje pa se obrestuje in amortizuje z 10%. Kmetje hočejo kar povsod ustanavljati taka podjetja, kmetijska zbornica stvar nekoliko zavira. Prav bi bilo, da bi se pri nas stopilo do obstoječih žganjarn, ki zdaj stoje: — kakor pri nas Rakova, ali Eberweinova na Blatu — da bi promet zopet poživile, ali pa bi se naj stara žganjarna vzela v najem in bi se potom zadruga

začelo delati. Z odpadki srednje velike kmetije s lahko pita par volov in redi nekaj prašičev. Bilo bi želeli, da bi tudi mi tako spravili svoj krompir v denar. Sicer so stare žganjarne pripravljene le za žito, žgale so rž in koruzo, treba pa je samo vzpostaviti večje škafe, pa se lahko žge krompir. Tabo bi mogli pitati nekaj živine. Plemenska živina bi se za pitanje kupovala in obenem pospeševala prašičjereja. Šumy pa priporoča veliko previdnosti pri združnih podjetjih, ker v deželi primanjkuje denarja in se ne sme z visokimi izposojili delati.

Podpreds. Gruber zahteva, naj vlada, kakor je zopet začela vračati del voznine za živino, ki se dovaža na dunajski trg, tako naj tudi pomaga, da se zniža voznina za svinje, ki se pošiljajo tja. Potem zahteva, da naj živinorejski oddelek kulturnega sveta obrača posebno pozornost na svinjerejo. Šumy stvar pojasnjuje: Kakor se je mlekarstvo dvignilo, se bo dvignila tudi svinjereja — nečuvno je, da planinske dežele ne dovažajo na Dunaj skoro nič svinjine, ogromne množine svinj pa dovažajo Poljska. Tu ni treba iskati odjemalcev, tudi je v deželi že dobra plemenska podlaga.

Subvencije.

Herler opozarja, da je v deželi preveč krajev, ki še niso organizirani, so vsled tega izključeni od subvencij. Treba v dotičnih krajih vpustiti zadruge. Mlekarska zadruga njegove občine je pred dvema leti že izročila prošnjo za podporo, ker hoče postaviti novo zgradbo, ali prošnja se do danes ni odgovorilo. Preds. Supersberg pojasnjuje, da se je prošnja poslala ministrstvu in da od tam ni bilo rešitve.

Konjereja.

Ferlič v imenu Zilanov obžaluje, da se sicer najboljši žrebci zdaj lažje prodajajo, da pa mora dežele gledati, ko najboljše živali gredo v tujino. Naj bi se konjerejska zadruga pravočasno pozivala, da kar je najboljšega, one pokupijo. Sicer pojde konjereja nazaj in ne naprej.

Supersberg opozarja na težkoče: Jako se hoče v tujini pridobiti kupcev, se jim mora dajati kaj dobrega, zlasti ko je treba tekmovati z Belgijo. S pravilno vzgojo žrebet pa je vendar mogoče pleme vzdržati na sedanji višini.

Kako se kmetijstvo izplača.

Kulturni svet je zdaj dovršil za Koroško prvi račun o rentabiliteti kmetijstva. L. 1926 se je 69 kmetov pridružil knjigovodstvu kulturnega sveta, svoje račune je vposlalo 51 kmetov. Na podlagi teh računov se je napravilo poročilo, o katerem bomo obširneje poročali. Poročilo je namreč tako sestavljeno, da se z njegovo obliko ne strinjamo. V Krški dolini in okoli Šmohorja se pa knjigovodstvu ni nihče pridružil in za to, ker zdaj od tam ni računov, ako to žele, in je treba napraviti fasijo davkarji, urad za knjigovodstvo — Buchstelle — sestavljal pravočasno izpovedbe za davkarske oblasti. Treba je leda dotični gospodarji svoje račune pravočasno sklenejo, da pridejo do konca marca meseca v Celovec. Dogaja se pa, da davkarji stavi potem še vprašanja, na katera se ne more odgovoriti: vprašala je nekega, kmeta: komu je prodajal svoje sirovo maslo? (Konec.)

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Rusija organizira žensko armado. Prijavilo se je doslej 200.000 žensk. V armadi je že 72 ženskih oficirjev. — Proslava o priliki desetletnice boljševiškega režima v Rusiji, ki so se vršile v Moskvi, se je udeležila tudi delegacija avstr. delavstva (9 soc. dem. in 6 kom.). — Amerikanci so izračunali, da pride že na 71 prebivalce sveta en avtomobil, v Ameriki sami na vsakega šestega. — Vsenemški „Neues Grazer Tagblatt“ je prenehal izhajati, ker nikjer ni mogel dobiti kreditov. V kratkem zaprosi za poravnalno postopanje ali napove konkurz. Dolgovi znašajo 7 in pol milijard. List je izhajal že 37. leto. — Nemški Kulturbund v Vojvodini je začel zopet delovati. V več nemških vaseh je ustanovil šole. — Letošnji pridelek sladkorne pese v Avstriji presega vse dosedanje žetve. Dalo pa bi se je pridelati toliko, da bi lahko sami krili domačo potrebo sladkorja. — V letu 1926 smo Avstrijci pokadili 218,356.519 cigar, 4.568,361.550 cigaret, 12.738 meterskih stotov cigaretnega toba-

ka, 36.234 meterskih stotov tobaka za pipo in 1220 meterskih stotov njuhalnega tobaka. — V Bratislavi je prevrgel tovorni avto neko žensko, ki je potem tekla k soferju ter ga hotela objeti. Izkazalo se je potem, da je vsled sunka in strahu po 11letni popolni slepoti zopet spregledala.

Dunaj. V nedeljo dne 9. oktobra 1927 se je vršil v dvorani „Slovanske Besede“ v hotelu „Pošta“ ustanovni občni zbor „Slovenskega krožka na Dunaju“. Lepo število dunajskih Slovencev se je zbralo, da na Dunaju slavnostno manifestira za slovensko misel. Zborovalce je pozdravil v navdušenem nagovoru g. predsednik priprav. odbora, urednik Andr. Gabršček. Posebej se je zahvalil za obisk odbornikom hrv. društva „Prosvjeta“ in koroškemu Slovincu g. Praprotniku. Nato je poročal tajnik priprav. odbora Zdravko Zwitter o delu pripravljalnega odbora, ki je vsled požrtvovalnosti odbornikov v tako kratki dobi oživotvoril misel slovenskega društva na Dunaju. Sprejela so se soglasno pravila društva. Po poročilu tajnika se je vršilo vpisovanje članov. Pristopilo jih je tedaj okrog 90 in še vedno se javljajo številni novi člani, tako da bo društvo v kratkem šlo 200 članov. Res lepo število za začetek! — Nato se je volil novi odbor krožka. Soglasno so bili voljeni: predsednikom g. Gabršček, 1. podpredsednikom g. Jože Černelč, tajnikom g. Sienčnik Luka, blagajnikom g. Blazina, knjižničarka je gđ. Francka Podlipnik, gospodar g. Krumpak Vinko, ostali odbor pa sestavljajo gg. Horvat, Križnič, dr. Babnik, gđ. Malči Volkova, gg. Janša, Dominkuš, Šuligoj, dr. Šarvicelj, Volk, Žele. Sklenilo se je, da se vršijo večje prireditve v dvorani Slov. Besede, sicer pa se člani zbirajo vsako nedeljo v VII. okraju, Zollergasse 10. — Po resnem delu zborovanja se je vršila prosta zabava, kjer so posebno „Prosvjetini“ tamburaši s krasnim sviranjem spravili vse v dobro voljo. Pozno v noči se je zborovanje zaključilo. — Vabimo vse slovenske rojake, ki so že na Dunaju ali morda Dunaj posejijo, da se zglasijo v naši društveni sobi v Zollergasse, kjer najdejo vsako nedeljo zvečer prijetno slovensko družbo, zbrano pri pošteni zabavi.

Vitamini. Bravec morebiti že ve, da človek za zdravje potrebuje neko snov, ki se imenuje vitamin (vita = življenje). Kaj pa je vitamin, tega še učenjaki sami ne vedo prav. Zdaj pride profesor Windau s poročilom, da nastanejo vitamini, ko se izpostavi snov „ergosterin“, ki je že dalje časa znana, ultravijoličastim žarkom. Le-to spoznanje bo morebiti zelo pomembno, ker bi se mogla živila, ki nimajo vitaminov, izpostaviti taki luči in bi v ti snovi n. pr. v maščobi nastali pomembni vitamini. Po ti poti bi se mogli uspešno boriti zlasti proti rahitiki, za katero boleajo otroci v severnih deželah. (Natur und Kultur 1927.)

NAŠE KNJIGE

Dr. Ožbolt Ilanig: **Slednji vitez Reberčan.** Izdalo Politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem v Celovcu v samozaložbi. Strani 126. Stane za Avstrijo komad 2 S, za Jugoslavijo 20 Din s poštnino, Slovenci na Koroškem pa dobe zdaten popust. Povest je izhajala lansko leto v podlistku „Koroškega Slovence“ in je našim čitateljem več ali manj znana. Malokateri je pa hranil vse številke, da bi imel celo povest skupaj, in ker obravnava koroško zgodovino slovenskega ozemlja, se je izdala v knjigi, da se reši pozabljenja. Knjiga je lepo opremljena in poceni, da bo gotovo večina naročnikov segla po njej. Dobiva in naroča se v upravi „Koroškega Slovence“.

Slovenski možje. Spisal dr. Avgust Pirjevec. Mohorjeve knjižnice 20. zv. Založila Družba sv. Mohorja. Stane broš. 40 Din, vez. 52 Din. Kot nekak jubilej — dvajseti zvezek Mohorjeve knjižnice je izšla ta knjiga. Če je biografski leksikon znanstveno, obširno delo za v knjižnico, je ta biografski leksikon žepna izdaja naših nejpomembnejših mož. Dr. A. Pirjevec ni imel lahkega dela, da je na skromnih 20 tiskanih polah opisal 80 mož, in vendar tako, da je pri vsakem povzel samo najvažnejše za pomen pri razvoju naše kulture, vse manj važ-

no pa spretno izpustil. Ta knjiga je bila zelo potrebna, ko se zanimajo za našo preteklost tudi vsepovsod, ko tudi preprosti človek hoče vedeti, kaj in kakšni smo bili — v svojih možeh, ki so gradili z nesebično delavnostjo in z izrednimi talenti v najtežjih razmerah to, kar sedaj imamo in uživamo. Knjiga bi morala biti in smo prepričani, da bo, pravi užitek za prosvetne večere, najboljša prijateljica za dijaka, ki ponavlja literarno zgodovino, in za zrelega izobraženca, ki bi rad v naglici ponovil in si osvežil spomin na može in dela, ki so mu ga vsakdanje skrbi v poklicu že izbrisale. Zaenot pa krasi knjigo 76 lesorezov akad. slikarja M. Maleša. Tudi to delo ni bila igrača, ko je tako težko dobiti slike nekaterih mož, dobre pa že celo. Vrezati v les človeško lice po naravi je tudi povsem kaj drugega, kot iskati značilnih potez na mrtvi, obledeli fotografiji. Kljub temu pa so nekateri obrazi izborni, vse nekaj drugega kot mrzli klišeji po fotografijah. Seveda — so tuintam nekateri, ki utegnejo manj uga-jati, zlasti onim, ki so te može osebno poznali. Knjigo prav toplo priporočamo in opozarjamo ob tem 20. zvezku na Mohorjevo knjižnico, ki naj bi bila pač vsa društva, šole in knjižnice nanjo kar naročena.

IZŠLA JE BLASNIKOVA VELIKA PRATIKA

za prestopno leto 1928,

ki ima 366 dni.

„VELIKA PRATIKA“ je najstarejši slovenski kmetijski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj vpoštevani in je še danes najbolj obrabtan. — Letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah. — „VELIKA PRATIKA“ je najboljši in najcenejši družinski koledar. — Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 D. Kjer bi jo ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blasnika naslednikov

tiskarna in litografski zavod, Ljubljana, Breg 12

111

Hlapce in dekle

spretne, družabne, voljne osebe sprejme v službo

večji posestnik blizu Baškega jezera.

Ponudba naj se pošilja na naslov:

Jožef Trata, p. Latschach bei Villach.

125

Zadružnikom

Branilnice in posojilnice v Sinči vasi,

registrovani zadruga z neomejeno
zavezo, s sedežem v Dobrli vasi!

126

Redni letni občni zbor, dne 6. julija 1927 je odobril prestavek na zlato začetno bilanco s 1. januarjem 1926.

Na podlagi tega prestavka plača Branilnica in posojilnica vsakemu zadružniku, z glavnim ali opravnim deležem (po 20 ali 2 K), iz lastnega premoženja en šiling. Kter pa znaša novi delež 2 (dva) šilinga, mora doplačati vsak zadružnik še en šiling na deležnih doplačilih tekom šestih mesecev po odobritvi zlate bilance v smislu zvezne postave o zlatih bilancah št. 184, § 27/3 z dne 4. junija 1925.

Kdor svoje deležno doplačilo ne plača do 31. decembra 1927, preneha biti zadružnik.

Od zadružnikov, ki imajo točasno najeta posojila in deležnih doplačil ne vplačajo pravočasno, se bodo posojila iztirjala. NAČELSTVO.